

науково-практичній конференції ДНПБ та інших заходах (4); проведення онлайн-заходів (3), передбачених Планом роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського:

<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=24949>;

<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=24870>;

<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=24318>;

реалізації онлайн-проекту «Календар знаменних і пам'ятних дат у сфері освіти» <https://www.facebook.com/dnpb.gov.ua/posts/3601608413224804>;

<https://www.facebook.com/dnpb.gov.ua/posts/3515299551855691> ;

<https://www.facebook.com/dnpb.gov.ua/posts/3420000438052270>.

СИСТЕМА АВТОМАТИЗАЦІЇ БІБЛІОТЕК ІРБІС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

*Н. В. Вараксіна, науковий співробітник відділу
науково-освітніх інформаційних ресурсів*

Протягом звітного періоду розпочато дослідження питання використання баз даних «Календар знаменних дат», «Заходи» та «Архів виконаних довідок» на платформі ІРБІС 64+. Розглянуто також можливість підключення послуги «Вибіркове розповсюдження інформації» (ВРІ).

Зазначено, що в базі даних «Календар знаменних дат» можливим є створення таких видів записів: персони (особи), предмети (книжки тощо), заходи (виставки та конференції) та різні події, зокрема, свята, культурні та історичні віхи. База уможлиблює групування подій за трьома категоріями: на кожен день; події, ювілей яких відзначається в поточному році; події, ювілей яких відзначатимуться через певний період часу. Записи можуть містити посилання на пов'язані документи як в поточній базі, так в інших базах даних. Передбачено формування бібліографії з використанням перенесення короткого бібліографічного запису із записів електронного каталогу, також забезпечено зв'язок з джерелом, в якому опубліковано потрібну статтю. Передбачено вихідні форми, у тому числі й «Показчик подій за тематикою».

У процесі розгляду бази даних «Заходи» визначено, що заходи розподілено за категоріями (наприклад, зустріч, виставка тощо); за видами (наприклад, категорія «Зустріч» пов'язана з видами «Вечір пам'яті», «Круглий стіл»); за характером (наприклад, постійний – кілька років, тривалий – у межах року) і т. п. Об'єктом опису є план заходів та захід. Записи заходів взаємопов'язані із записом відповідного плану. Це може бути план на якийсь період часу, або план проведення заходів за будь-якою темою, або план проведення заходів, пов'язаних із певною датою, наприклад, уведеною в базу «Календар знаменних дат».

У зв'язку з тривалим карантинном у пригоді може бути база даних «Архів виконаних довідок». Приймання запитів може здійснюватися за допомогою пункту «Послуги» – «Запитай бібліотекаря», а фіксація результатів виконаних бібліографічних довідок здійснюється у відповідній базі.

Визначено також, що реєстрація видачі електронних копій, доставляння копій замовнику може виконуватися в окремій базі «Міжбібліотечний абонемент», що дасть можливість реалізувати трирівневий взаємозв'язок (абонент – замовлення – копії), автоматизувати процес підготовки повідомлень абонентам за електронною поштою із вкладеними файлами електронних копій. У базі даних МБА фіксуються записи абонентів МБА і записи замовлень.

Отже, сучасна програмна платформа ІРІБС64+ дає змогу автоматизувати та інтегрувати різні бібліотечні процеси, що в сучасних умовах забезпечує певні переваги в оперативності надання інформаційних продуктів і послуг.

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕЧНИХ СЕРВІСІВ У ВІДПОВІДЬ НА ПАНДЕМІЮ 2020 РОКУ

О. В. Воскобойнікова-Гузєва, доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів

Пандемія коронавірусу COVID-19 поставила перед бібліотечно-інформаційним системами світу нові виклики й завдання, які безпосередньо залежать від умов і наслідків карантинних заходів, потребують нових форм і методів взаємодії із користувачами і персоналу між собою, перерозподілу напрямів роботи штатних працівників, додаткового навчання персоналу тощо.

В основу дослідження покладено матеріали Опитування про вплив COVID-19, проведеного Конференцією директорів національних бібліотек світу спільно з ІФЛА у квітні 2020 р., у якому взяли участь 55 респондентів з 53 країн світу. Результати цього опитування, окрім інших складових, містять інформацію про заходи, які було вжито національними бібліотеками з надання електронних онлайн-послуг. Так, розширення цього виду послуг зазначають 62% респондентів, упровадження нових видів сервісів-онлайн – 51%, збільшення роботи віртуальної довідкової служби – 38%, обмеження електронних сервісів/онлайн-послуг – 7%. Деякі національні бібліотеки створювали спеціальні довідкові сторінки для бібліотечної спільноти на сайті. Зокрема, вони посилювали просування існуючих онлайн-послуг та електронних сервісів, запроваджували надання всіх електронних ресурсів безкоштовно для користувачів, надавали у вільному доступі для завантаження електронні газети через відсутність у користувачів під час часткової ізоляції можливості отримувати інформацію в друкованому вигляді, розміщували рекомендації під рубрикою «Що прочитати?» на сторінці у Facebook, посилювали співпрацю з урядом у сфері інформаційних технологій для надання електронних послуг.

Отже, в результаті вжитих бібліотеками заходів збільшилась кількість онлайн-відвідувань, наприклад звернень до вебсайтів, активніше використовувалися онлайн-сервіси і соціальні мережі. Окрім того, 80% респондентів запропонували альтернативні види діяльності, зокрема освітні платформи для онлайн-відвідувачів, онлайн-заняття для дітей та підлітків, онлайн-заняття про COVID-19, відкритий доступ до електронної періодики,